

KUNSTNERISK UTSMYKKING VED HÅLOGALAND TEATER I TROMSØ 2005

KUNSTNERISK UTSMYKKING VED HÅLOGALAND TEATER

Et teater er et kunstens hus. Scenekunsten bygger på dramatikerens tekst, regissørens tolkning, scenografens rom, kostymedesignerens snitt, komponistens toner og skuespillerens liv. Over seks forskjellige uttrykk som skal forenes i forestillingens magi. Den kunstneriske utsmykningen av teaterbygget i Tromsø fanger opp i seg alle disse elementene.

Inghild Karlsen og Bo Bisgaards *De Syv Musene og Teatermaskottene* er burleske og lekne, de fanger opp forskjellige tidsepoker samtidig som de gir assosiasjoner til livskraft og død. De danner et rom utenfor teatret der de vokter på det vi foretar oss.

Inge Pedersens *En Midsommernatts Drøm* i teglveggen på nordfasaden av bygget gir assosiasjoner til et sceneteppes med sin

hemmelighetsfulle blåfarve. Veggen forandrer seg etter hvilken vinkel du ser den fra og pirrer nysgjerrigheten på hva som skjuler seg inne i huset.

Martine Linges *Oscenare* som fyller hele nordveggen i publikumsfoajeen har en sanselighet med sine myke former og varme treoverflate, - du blir varm om hjertet.

Disse tre kunstverkene bidrar til å åpne tilskuerens sanser før forestillingene starter inne i teatret. De knytter teatret til byens befolkning der de kommer spaserende en lørdag eller søndag formiddag, ungene klatrer på musene mens de voksne studerer teglveggen, ser på monteringen med teatrets repertoar og funderer på om de skal gå i teatret...

Nils Johnson
teatersjef

VEIEN FREM MOT UTSMYKKING

Den kunstneriske utsmykningen ved Hålogaland Teaters nybygg er resultatet av en lang prosess. Utsmykkingsfondet for offentlige bygg har hatt ansvar for gjennomføringen av utsmykkingsprosjektet, som har hatt et budsjett på 3 millioner kroner.

Fondet oppnevnte et utsmykkingsutvalg, som har arbeidet ut ifra et ønske om at den kunstneriske utsmykningen skal bidra til å markere og fremheve teaterbygget som et kunstens hus.

I januar 2003 hadde utsmykkingsutvalget sitt første møte, og utsmykningen sto ferdig til avduking på den offisielle åpningen 4. november 2005.

I utsmykkingsplanen, som utvalget skrev i mars 2003, står det at:

“Utsmykningen skal bidra til å markere og fremheve teaterbygget som et kunstens hus; den skal markere Teaterplassen og inngangsveggen som spesielt betydningsfulle steder i forhold til byggets eksteriør og omgivelser; den skal bidra til å skape et rikt og variert rom i foajéen, - et rom hvor man selv etter flere besøk vil kunne bli overrasket over detaljer i den visuelle utformingen av rommet.”

Utsmykkingsutvalget gikk bredt ut med invitasjon til prekvalifisering for kunstnere. Ca 120 kunstnere meldte sin interesse for å delta i lukket konkurranse om utsmykkingsoppdrag ved Hålogaland Teater. Konkurransene ble avholdt i september - desember 2003. Seks kunstnere konkurrerte om oppdraget på Teaterplassen, tre om teglfasaden, fire om foajéen.

Utsmykkingsutvalget juryerte de innsendte utkastene i desember 2003 og vinnerne ble presentert på en utstilling av alle de tretten konkurranseutkastene under filmfestivalen i Tromsø, januar 2004. Deretter begynte kunstnernes praktiske arbeid med utsmykkingene.

Det er utsmykkingsutvalgets håp at målene i utsmykkingsplanen er oppfylt gjennom de tre utsmykkingsprosjektene som er gjennomført. Vi ønsker Hålogaland Teater og alle teater- og kunstinteresserte i Norge til lykke med nytt teaterbygg og ny kunst!

Utsmykkingsutvalget har bestått av

Kunsthåndverker Marit Landsend, Tromsø
(kunstnerisk konsulent og utvalgsleder)
Billedkunstner Per Formo, Trondheim (kunstnerisk konsulent)
Arkitekt Torunn Lein, Oslo (representant for Vulkan arkitekter)
Teatersjef Nils Johnson, Tromsø (representant for brukerne)
Prosjektleder Harald Edv. Bjerkestrand, Oslo (2003) og
Peter Moltke-Hansen (2004-05) (representanter for byggherren, Statsbygg)

Heidi Ramsvik (2003) og Mette Ch. Kvandal (2004-05) har vært saksbehandlere i Utsmykkingsfondet for offentlige bygg.

Bildene viser teatertomta før byggestart, 19. juni 2003.

INGHILD KARLSEN OG BO BISGAARD
DE SYV MUSENE OG TEATERMASKOTTENE

Sju monumentale skulpturer i hvit betong danner en sterk kontrast til byggets arkitektur og skaper et rom foran inngangen som vil bli et unikt kjennemerke for Hålogaland Teater.

De Syv Musene og Teatermaskottene uttrykker en blanding av respektløs lekenhet, sanselig kraft og erotikk. Samtidig er verket monumentalt, med kunstnerisk tyngde og alvor.

I juryens uttalelse het det: "Betongskulpturene refererer klart til antikkens skulptur slik vi ofte ser den i museer: monumentale hvite fragmenter. Samtidig spiller forslaget klart på det barnslige, det lekne, det uhøytidelige. På denne måten åpner forslaget opp for mange dimensjoner som er interessante i denne sammenhengen: kunstens verdighet og historiske tradisjon men også dens forbindelse med det barnslige, lekne: det uskyldige men også det frekke, uoppdragne."

Kunstnerne har tenkt seg de sju skulpturene som inspirerende muser foran teatret. Juryen mente at man "her kan tenke seg at Hålogaland Teater blir passet på av hele den europeiske kunsthistoriens beskyttere/voktere".

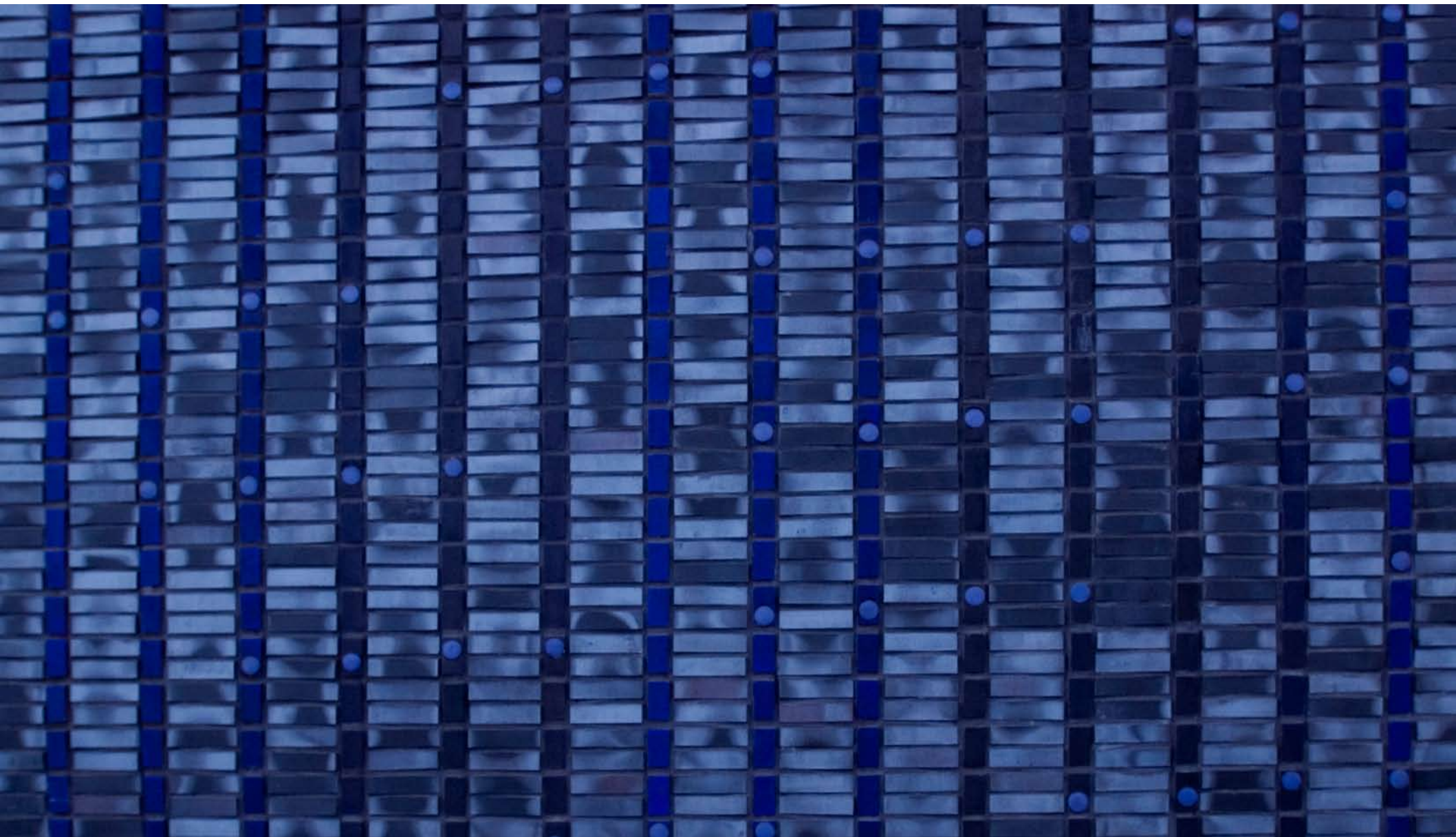
Inghild Karlsen og Bo Bisgaard: *De Syv Musene og Teatermaskottene* (2005) © Inghild Karlsen, Bo Bisgaard/BONO 2006

Teatret har ikke bare fått muser. Fra teaterfoajeen kan man se en liten rød bronsehund som skuer utover havet. Når en forestilling starter inne i teatret logrer den med halen.

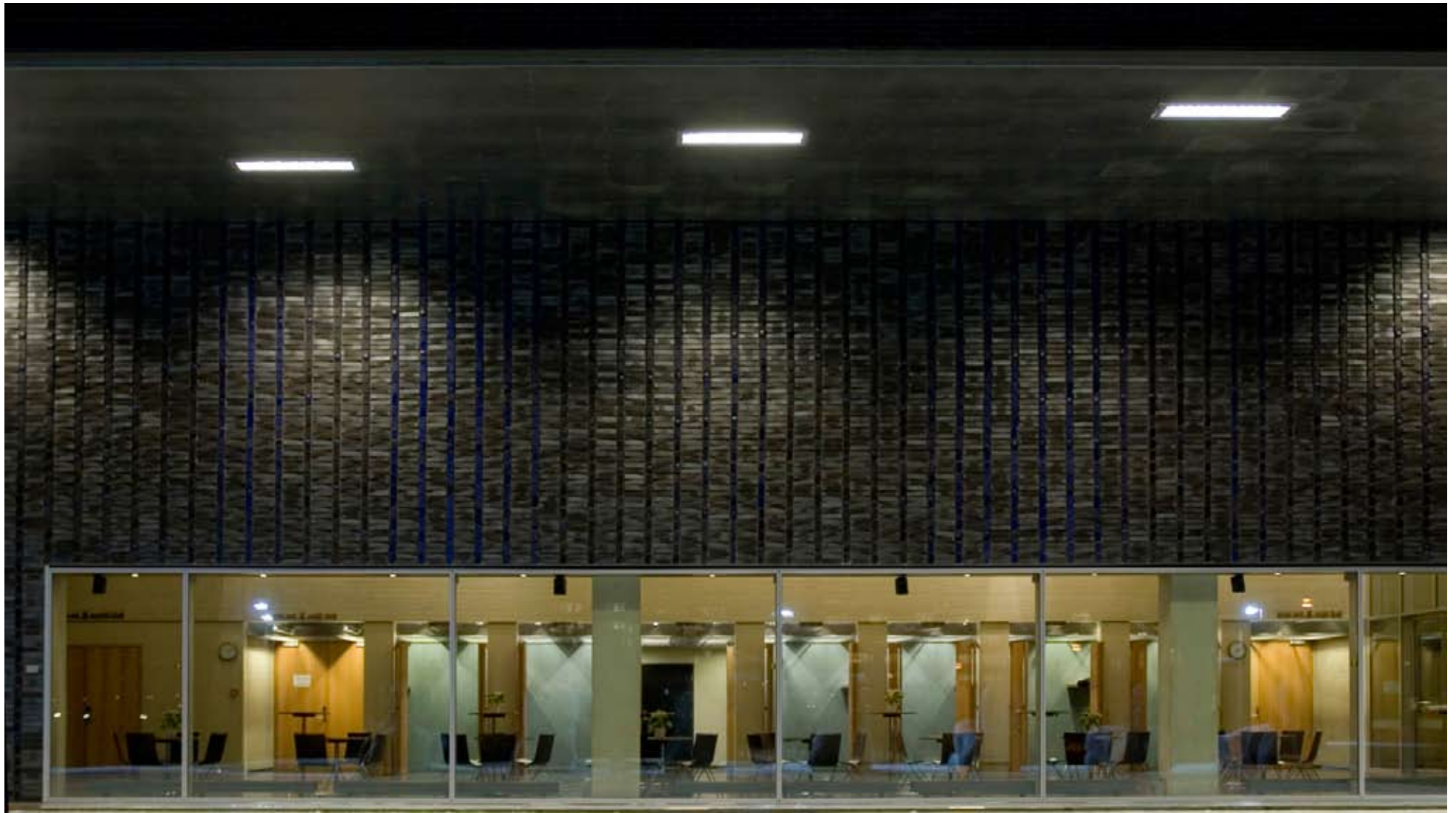
Det er den ene av teatrets to maskotter, to røde, små og litt malplasserte bronsehunder. Den andre vil fungere som en lystig logo for teatret i byens sentrum. Med sine korte bein og lange ører er de to hundene i følge kunstnerne totalt uegnet for et liv i nordområdene. Nettopp derfor berører de.

INGE PEDERSEN
EN MIDTSOMMERNATTS DRØM

Inge Pedersens teglsteinsvegg *En Midsommernatts Drøm* fremhever og transformerer teatrets nordvegg på en sterk måte uten å bryte med byggets integritet. Gjennom et blålig fargeskjær, rytme og tekstur har han fremhevet denne delen av bygget på en forsiktig, men tydelig måte.

Inspirert av den nordnorske naturen og det blålige lyset i landsdelen har Inge Pedersen ønsket "å gi vegg en mystikk og en magi, noe som skal speile teatrets innhold." Juryen mente at de skiftende blåtonene vil "skape assosiasjoner både til hav, himmel, et buktende sceneteppes og drømmeverdener bak teppet."

Vertikale linjer av tegl i ulike blå nyanser skaper svake optiske virkninger som bidrar til å myke opp flaten og gir illusjon av volumer på veggen, lik svake bølger som slår mot land.

Punkter i form av runde porselens-skiver som er smeltet fast i den blå teglen antyder en linje som markerer landskapets stigning fra sjøen og opp til Tromsøyas høyeste punkt, som hemmelige stier på et kart.

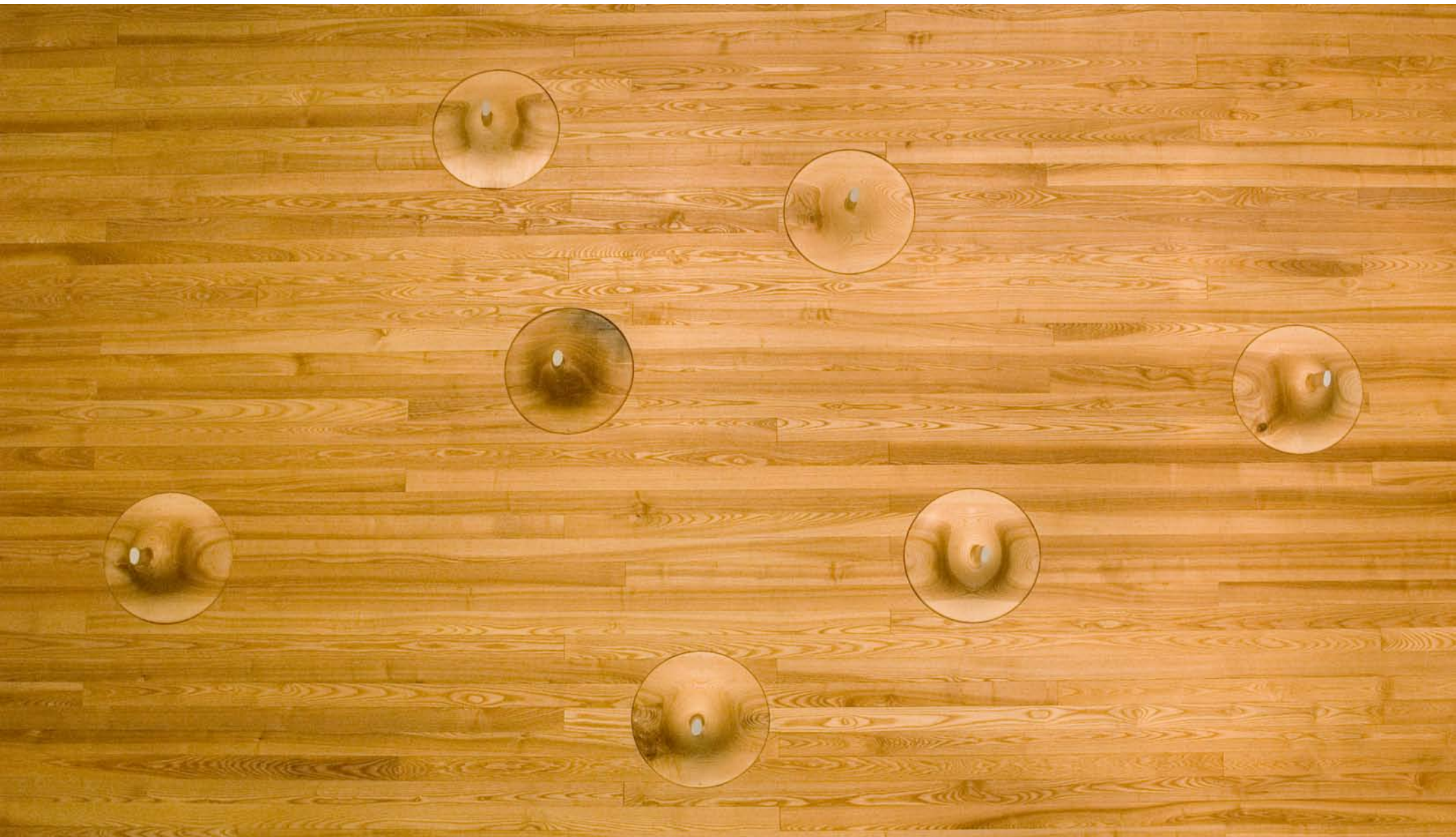
Horisontale linjer er bygget opp av samme tegl som er brukt ellers i bygget og danner liggende bånd.

Teglsteinene er lagt litt forskjøvet i forhold til hverandre og variasjonen i vinkler og farger bryter opp flaten og skaper en levende tekstur som endrer seg mens man beveger seg langs fasaden.

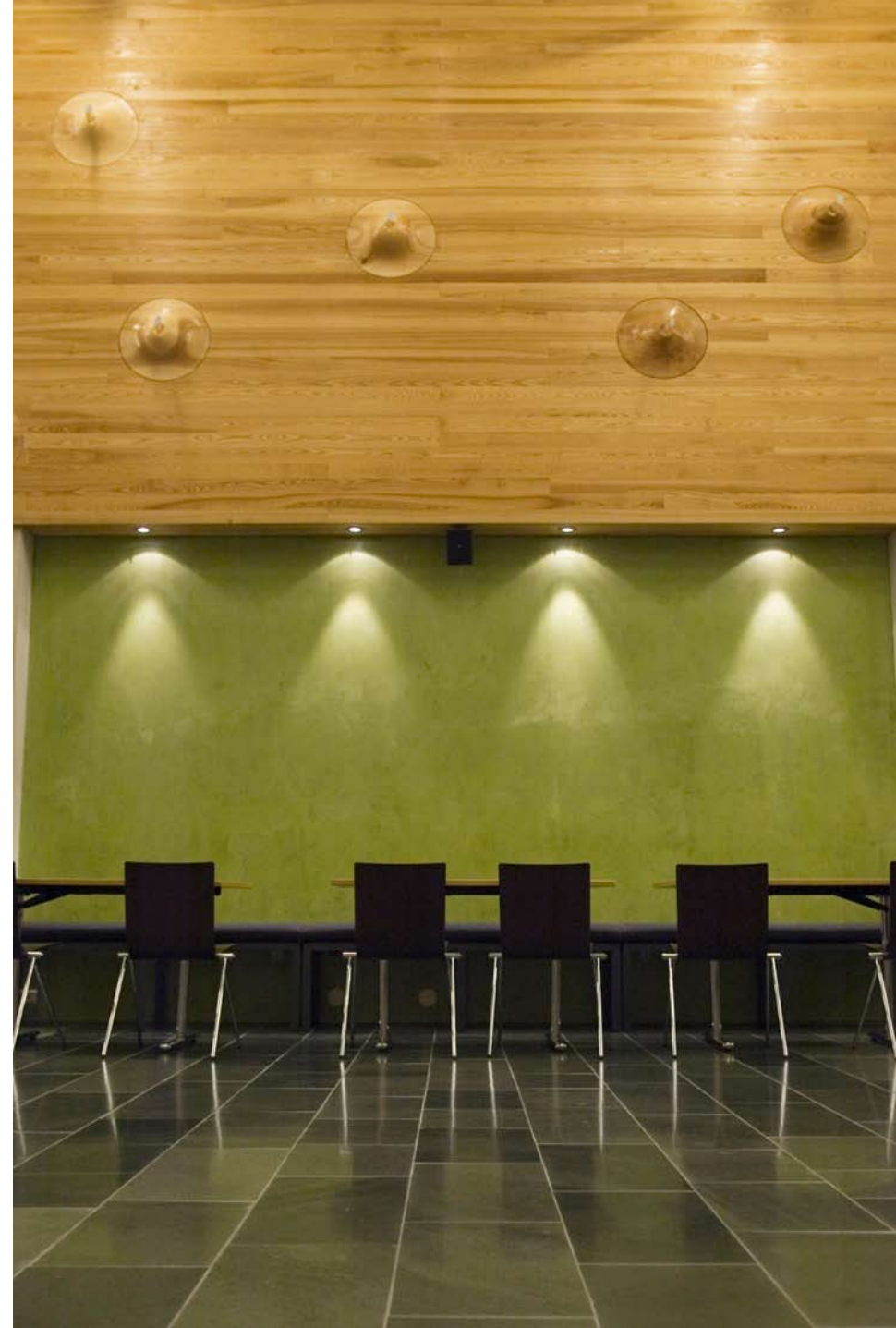

MARTINE LINGE OSCENARE

Skalldyret kjent under betegnelsen rur som lever på berg og fjæresteiner langs hele kysten, har vært en av inspirasjonskildene for Martine Linges *Oscenare*. 33 elementer er felt inn i foajeens askepanelte vegg. Hver av dem dreid fra store askeemner og avsluttet i en liten innfelt "tunge" som strekker seg mot vinduet. Denne er av støpt polyester, et materiale som lar seg påvirke av vekslende lysforhold i rommet.

Formene gir assosiasjoner til både organiske vekster og tekniske funksjoner, de kan minne om antenner, havplanter eller kanskje følehorn som vinker i tidevannet. Gjennom det at elementene er like men samtidig forskjellige, dannes en gjentakende bevegelse og rytme bortover veggens lange flate.

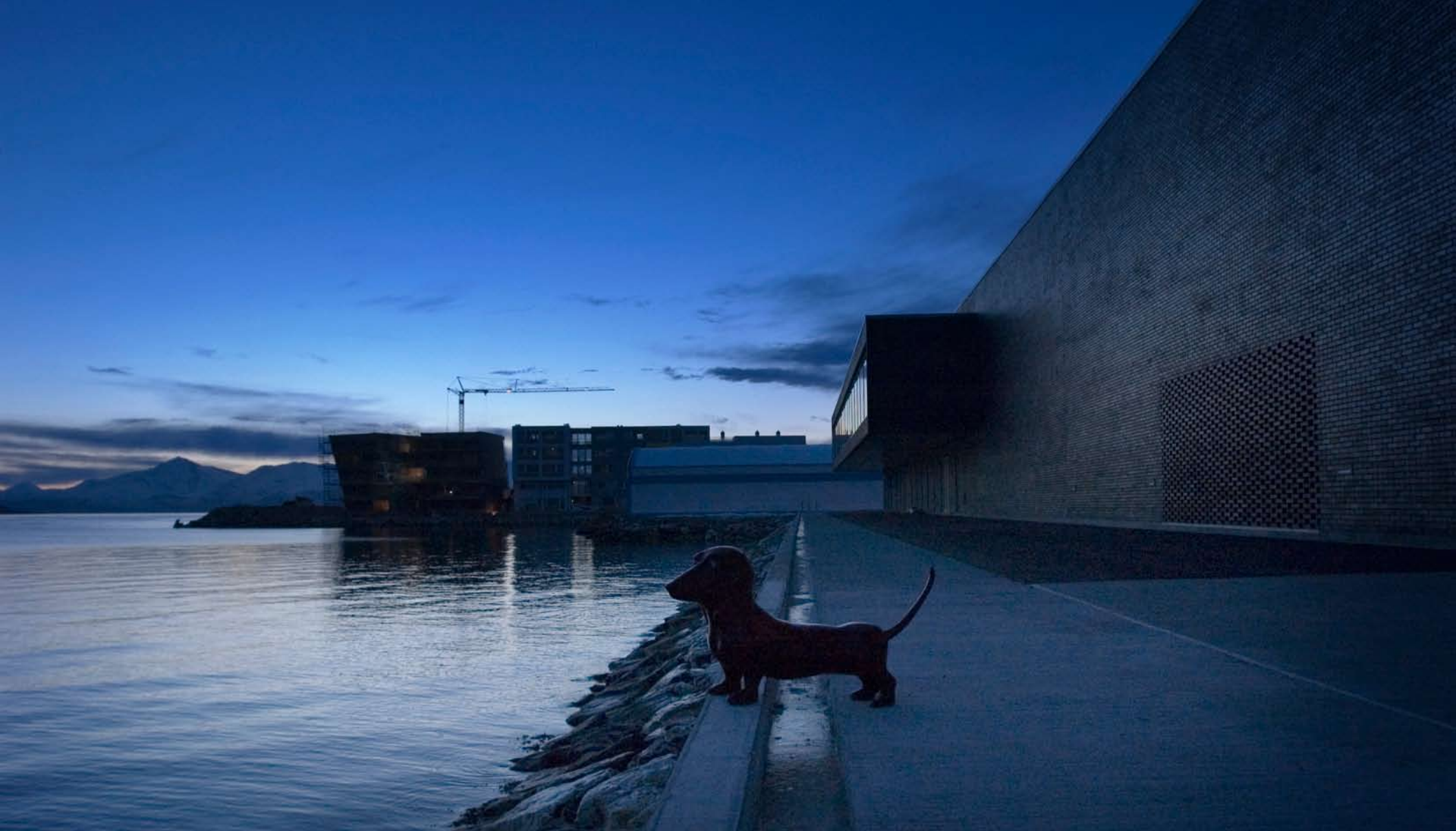

Martine Linge har tenkt seg at "publikum vil være som teatrets tidevann: flo og fjære som beveger seg inn og ut av bygget". Slik knytter verket en diskret forbindelse mellom foajeen og sjøen utenfor.

Med *Oscenare* har Martine Linge lykket med å oppfylle utsmykkingsutvalgets ønske om å berike foajeen uten å være for påtrengende og forstyrrende.

Juryen mente at forslaget fremsto som "et vakkert, enkelt og assosiasjonsrikt uttrykk som samtidig introduserer noe fremmed, uventet og underlig som åpner for fantasifulle betraktninger. Forslaget føyer seg harmonisk inn i rommet samtidig som det tilfører nye interessante kvaliteter."

Utgiver: Utsmykkingsfondet for offentlige bygg og utsmykkingsutvalget for Hålogaland Teater
© kunstnerne/BONO 2006
Redaksjon & layout: Per Formo
Foto: Ola Røe